જહાંગીરે સિતમગર

ઉર્ફે

ધડીકી ધડિયાલ.

નાટક તીન બાબકા.

વાસ્તે ગિરોહે વિકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કિયા

મરહૂમ મુનશી માહેમુદમીયાં મુતખલ્લુસ

બ રૌનકને

ઔર

તીસરી વખત છાપકે ઇજહાર કીયા વાસ્તે આસો આંમકે,

માલેકાંને

ગિરોહે વિકટોરીયા નાટકકે હુકમસે,

દી. લખમીદાસકી કુંપનીને

જુબાંને ઉર્દૂ બ હર્ફે ગુજરાતી.

મુમ્બઇ.

ડ્યુક પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નં૦ ૧, પારસી બજાર સ્ટ્રીટ,

મેન્યુઅલ હાર્મનીને છાપા હૈ.

કીમત ૬ આને.

તાલીફે અદા.

જફાએ સિતમગર

ઉર્ફે

ઘડીકી ઘડિયાલ.

નાટક તીન બાબકા.

વાસ્તે ગિરોહે વિકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કિયા

મરહૂમ મુનશી માહમુદ મીયાં મુતખલ્લુસ

બ રૌનકને

ઔર

તીસરી વખત છાપકે ઇજહાર કીયા વાસ્તે ખાસો આમકે

માલિકાંને

ગિરોહે વિકટોરીયા નાટકકે હુકમસે,

દી. લખમીદાસકી કું૦ને

જબાંને ઉર્દૂ બ હુરૅફે ગુજરાતી.

મુમ્બઇ.

ફોર્ટ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં૦ ૧, પારસી બજાર સ્ત્રીટ,

સેમ્યુઅલ હાઇમને છાપા હયે.

કીંમત છે આને.

તખ્તએ નાટક.

સિતમગર........એક મુફલિસ સિપાહ.—બાઅદ જાદુકે જોરસે રૌશન આબાદકા શાહ.

નેકબખ્ત........રૌશન આબાદકે પ્હેલે બાદશાહાકા ફરજન્દ.—ગાદીકા વારિસ.

ખુશચ્હેર..........એક તાજિરકા લડકા.—નૂરઆલમકા આશકે સાદિક.

પુનમ..............સિતમગરકા ખાસ આહલેકાર.

ચાંદ..............પુનમકા સાહેબે કમાલ, અકલકા દુશમન. સાહેબજાદા.

દરિયાબાદ........મહલકા દારોગા.

નૂરઆલમ........દેહકાનીકી લડકી.—સિતમગરકી માઅશૂકે બ જોરે અકસું.

માહતાબ..........નૂરઆલમકી મુંહ બોલી બહન.

દિલરંગ..........દરિયાબાદકી બીબી.

કાલકા દેવી.......એક બદકાર દેવી.

દેવ—પિન્ડારે—ગવૈયે—રામીશગરે—પરી—વાગચરાં.

મુકામ

રૌશનઆબાદ.

૬૩૦૩

જફાએ સિતમગર.

બાબ પ્હેલા—પરદા પ્હેલા.

મહેલકી બારાદરી.

[સિતમગરકા દસ્ત બસ્ત તાઅને ઈલાહી
કરતે હુવે દિખલાઈ દેના.]

[ઝન્જોટી ગઝલ.—દરિયાએ ઈશ્કમે બશર—યેહ તર્જ.

સિતમગર—

દિલસે હું તેરે પર ફિદા—અય મેરી દેવી કાલકા,
તુઝસા નહીં હય દૂસરા—અય મેરી દેવી કાલકા.—દિલસે.
તુને કિયા હય કાહકો માહ—જિસસેં થા હું મંય બાદશાહ,
ફિર તેરી તક રહા હું રાહ—અય મેરી દેવી કાલકા.—દિલસે.
તુઝસે હય મુઝકો કામ આ—આ માતા નેકનામ આ,
મંય હું તેરા ગુલામ આ—અય મેરી દેવી કાલકા.—દિલસે.
હનુમન્તકી તુઝે કસમ—મેરી ખબર લે દમ બદમ,
ફિદવી પર આકે કર કરમ—અય મેરી દેવી કાલકા.—દિલસે.

[દેવીકા એકદમ એક નમૂદ હોના.]

ખમાચ—દિલ્લી રંગતકી લાવની.—એક ખ્વાબ હમને—યેહ તર્જ.

દેવી—

ક્યું યાદ મુઝકો કીયા સિતમગર, મુઝસે ક્યા તુઝે કામ હુવા,
બયાન કર દે, ક્યૂ તું બે આરામ હુવા.—ક્યું.

સિતમગર—

ખુશ હુંગા અય માતા મુઝકો, હાલ જો યેહ તુ સુનાએગી,
શાદી મેરી, સદા રહેગી યાકે જાએગી,—ખુશ.

દેવી—

એક ઈન્સાંકા ખૂન અગર જો, દેતા રહેગા યૂંહી હર સાલ.
તાબ કયામત, શાદી પર નહીં તેરી જવાલ.—એક.

સિતમગર—

મારા પહાડકે શાહકો મંયને, ઉસકા હય એક બરખુરદાર,
સદકા અપકે, દુંગા ઉસકા આલી તિકાર.—મારા.

મુખમ્મસ.

લાયા હું મહલસે ઉસે કલ મંયને ચુરા કર,
રખ્ખા હય મેરે સાથીયોંને ઉસકે છુપા કર.
પુનમકો ઉસીકા તુઝે સદકા હું મંય આ કર,
ખુશહાલ કરૂંગા તુઝે ખૂન ઉસકા પિલા કર,
મરજીલી તેરી તો તુ પયાં મુઝસે જરા કર.

દેવી—તિકલા જન પીરો જવાં પર કુચ્છ નહીં મુઝે નજર
સદકા એક ઇન્સાંનકી હે જાનકા મુઝકે મગર.
દેર નહીં હરગિજ જવાલ આએગા તેરી શાહી પર,
પર જો કલ લડકા ચુરા કર લાયા તુને નામેવર,
ચોરોંકે હાતોંસે વ્હો ભાગા હય, લે ઉસકી ખબર.
[ગાયબ હો જાના દેવીકા.

કલ્યાંન—ઠુમરી—ભર જોબનવા મન મોહનવા—યહે તર્જ

સિતમગર—

ભાગા હય વ્હો ગર, લાવું પકડ કર, જાએ કહાં પ બિચારા રે—ભાગા.
મુલ્કતો હય પર જંગલભી હય, કબ્જેમેં મેરે સારા રે,
તીરે અજલકા હય વ્હો નિશાના, શિકાર હય જો હમારા રે.—ભાગા.
[જાના સિતમગરકા બ જોરો ખરોશ.]

બાબ પ્હેલા—પરદા દૂસરા

દાહુશતનાક જંગલ.

[બહોતસે દેવોંકા પહાડપરસે નીચે ઉતર આના.]

બિલાવલ—તિલાના.—ચાલો નિકલો બાહેર—યહે તર્જ.

સબ દેવ—

સારે કરો મસતી તુફાન મસતાંને, દેવી કાલકા દેગી પયમાંને.—
દેખો દેખો છાઈ કાલી ઘટા, સીતારે છુપે, સબ બાદલમેં,

અંધેરા હુવા આધી રએન ગુજરી તમુને જાને.—કરો.
દેગી દેગી હમે ગિજા લજ્જ, દેવી કાલકા, દેવી કાલકા,
આઈ ભાઈ દેખો વ્હો કાલકા ગિજા ખિલવાને.—કરો.
[બકુકા ચમકના, બાદલકા ગરજના, ઔર દેવીકા નમૂદ હોના.]
જોગ્યા આસાવરી--મસનવી.—અરે લાલ દેવ ઈસ તરફ-એહ તર્જ.
દેવી—અરે દેવો હો શાદ તુમ અબ તમાંમ,
લજ્જ અબ તનાવિલ કરોગે તઆમ.
જો હર સાલ મિલ્તા હય સદકા યહાં,
વોહી રોજ હય આજકા બેગુમાં.
કે હય આજહી પ્હેલી પૂનમકી રાત,
કરેગા અદા વાઅદા વ્હો બદ સિફાત.
જો ઈન્સાન દેતા હય એક હર બરસ,
ફકત પીતી હું ખૂન મંય ઉસકા બસ.
મજેસે ગિજા અપની તુમ અબ ઉડાવ,
કોઈ હાત તોડો કોઈ પાવ ખાવ.
કીસીકો મિલે સર કીસીકો કમર,
કોઈ ખાવે દિલ ઔર કોઈ જિગર.
[દેવીકા સબ દેવોંકે સાત નાચતે નાચતે જાના, ઔર દિલરંગકા ઝોપડીમેંસે બાહિર આના.]
ખમાચ—ઠુમરી.—દુધ બેચન મંય ન જાવું રે—એહે તર્જ.
દિલરંગ——કભી સજન મંય ન માનું રે, તેરી બાત.
ગલત કીહા કૌલ તુને મેરે સાત.—કભી.
ઝપટ ઝપટ આનું મુઝસે કહા ઔર,
અબતક પતા નહીં, બેશક હય મરદોંકી બેવફા જાત—કભી.
[દરિયાબાદકા આન કર પોશીદા હો કર સુનના.]
જીલા—મડમ સાહબ લાબિયા બોલો—એહે તર્જ.
દરિયાબાદ—બીબી સાહબ કયૂં હો ખફા, કયૂં હો ખફા
મંય હું સદા, તુમપે ફિદા, કયું હો ખફા?—બીબી.
હસકે બોલો મુઝસે બીબી, મંયને કયા કયા?
કીજે મોઆફ મુઝસે અગર હો ગઈ ખતા.—બીબી.
દિલરંગ——કહેકે ગએ તુમ કે અભી આતા હૂં મંય જાન,
તુમતો નહીં આએ, ડરા ગએ મુઝે શયતાંન.—બીબી.

દરિયાબાદ—અબસે અકેલી ન કભી છોડુંગા જરૂર,
બક્શો બક્શો હુર મેરા બક્શ દો કુસુર.—બીબી.
દિલરંગ——છોડા મેહલ ઝોપડીમે આઇ તુમારે સાત,
પાસભી ન તુમ હો યહાં કૈસી ગુજર રાત?—બીબી.
દરિયાબાદ—શાદી નુરેઆલમકી હય અબ અમીરકે સાત,
વ્હાંકા જલ્સા તુમ્કો દિખા લાવું સુનો બાત.—બીબી.
દિલરંગ——કૌનસી વ્હો નુરેઆલમ મુઝકો દે ખબર,
વ્હોતો નહિં થા જિસ્કા મેરે ઘરકે પાસ ઘર?—બીબી.

અબિયાત.

દરિયાબાદ—હાં વોહી, જોકે દુખ્તરિ દહકાની થી ગરીબ,
અલ્લાહને ઉસકે ખોલ દિયે ઇન દિનો નસીબ.
દરબારમે વ્હો લાઇ થી ફરિયાદ અય દિલરૂબા,
બસ દેખતેહી ઉસકો, સિતમગર હુવા ફિદા.
શાદી ઉસીકે સાત વ્હો કરતા હય નેકજાત,
જલસેમે ચારો માસમકી ગાએંગે વ્હાં સિફાત.
પુનમ હય નોકર એક સિતમગરકા નેકનામ,
સર અપને ઉસને કામ લિયા જલસેકા તમાંમ.
દિલરંગ મેરી પ્યારી, તુ હોના વહાં પરી,
બાઇસકે તુભી નાજો નજાકતસે હય ભરી.
[નેકબખ્તકા ઘબરાએ હુવે દૌડ આનાં,
ઔર દિલરંગકો ચિમટ જાના.]
દિલરંગ—ક્યૂં અએ હસીન લડકે તુ ઘબરા રહા હય ક્યૂં ?
કિસને ડરાયા ખૌફ તુ યૂં ખા રહા હય ક્યું ?
લખ્તેજિગર હય કિસકા ભલા, કિસકી હય તુ જાંન?
કયા ચાહતા હયે મુંહસેભી તો કર તુ કુછ બયાન ?
[નેકબખ્તકા ઇશારેસે ગુંગેકી તરહ બતલાના.]
અફસોસ ! હાય ! ગુંગા હય અએ દરિયાબાદ ર્હે,
ઐસા રખે કે પાસ રહે અપને શાદ ર્હે.
દરિયાબાદ—માઆસૂમ હય, ગરીબ હય લેકીન અય જાંનેજાં,
લડકા ર્હે કૌમકા હય પિન્ડારોંકી બેગુમાં.
[નેકબખ્તકા ઇશારેસે ઇન્કાર કરનાં.]

દિલરંગ—ઓ પ્યારે ના યહે કહતા હય તુ દેખતા નહીં ?
અચ્છેહી ખાન્દાનકા બચ્ચા હય યહે હસીં.
દરિયાબાદ-શાઇદ ચુરાકે ઇસકો પિન્ડારોને લાયા હય,
ઔર ઉન્કે હાતસેહી યહાં ભાગ આયા હય.
[નિકબખ્તકા ઇશારેસે હાં કહે કર ઝોપડીમે છુપને ચહાના.]

દિલરંગ—કહતા હય હાં, યહે દેખ, ય હય ડરસે બેકરાર.
ઇસકો છુપા દે ઝોપડીમે જલ્દ નેક કાર.
દરિયાબાદ-નહિ ઇસકો ઝોપડીમે છુપાતા હું જાનેજાં,
શક ઉન્કો આયગા તો વ્હો ફિર દેખેંગે મકાં.
[દુરસે પિન્ડારોંકી આવાજકા આના.]

ઇંગ્રેજી તર્જ—ઝિન્ઝોટી—દાદરા.

પિન્ડારે—ધુંડો જંગલ હાત વ્હો આએગા,
કહાં ભાગકે હમસે જાએગા.
પહાડોંમે હમ દેખ કર,
પુછેં સબસે કયા હય ડર.
દેંગે ઉસકો માલો જર,
લડકા જો બતલાએગા.—ધુંડો.

બયત.

દિલરંગ.—અય દરિયાબાદ દેખ પિન્ડારે ઇધરહી આએ,
જલ્દી છુપા દે ઇસકો કે દિલ મેરા ચયન પાએ.
[દરિયાબાદકા નેક કો છુપાના, ઔર પિન્ડારોંકા આના.]

મજકૂર તર્જ.

પિન્ડારે—કહો ઇસ જા કોઇ આયા હય,
કોઇ લડકા તુમને પાયા હય;
ભાગા જો મુંહ મોડ કર,
ઘર ગયા હય છોડ કર;
હાત રહેંગે જોડ કર;
લડકા જો બતલાએગા.—કહો.
દિલરંગ—યહે વીરાંનાં હય દેખો ઘર,
દરિયાબાદ-કયૂં નાહક તુ ફોડે હય સર;
પિન્ડારે—દેખેંગે તો બેશક હમ,

દિલરંગ—ઉસકા કયા હય હમકો ગમ;
પિન્ડારે—બતલા દો હમકો એક દમ,
દરિયાબાદ-કાહેકો વાંહાં આએગા.
પિન્ડારે—કહો વર્ન તુમકો મારેંગે,
દરિયાબાદ-કયા નાહક જુલ્મ ગુજારેંગે?
પિન્ડારે—વર્ન જલ્દી દો ખબર,
દોનો—ચાહો કાટો લો યેહ સર;
પિન્ડારે—ખીંચો તલવાર ઇન પર,
દિલરંગ—પ્યારા મેરા મર જાએગા.

[ખીંચના તલવારે દરિયાબાદ પર ચોરોંકા, ઔર ચાંદકા બીચમે આન કર રોકના.]

અબિયાત.

ચાંદ.—હયરો કિસ પર ખીંચતે હો તુમ યેહ તેગો આબદાર.
હમ સિતમગર શાહકે નોકર હંય સબ અયબદ શઆર,
પિન્ડારે—કયા ? સિતમગરકે હો નોકર! હમભી હય ઉસ્કે ગુલામ?
જબતો કીજેગા મોઆફ હય આખિરી તુમકો સલામ.

[પિન્ડારોંકા જાના.]

દરિયાબાદ—કીસ તરહ આના હુવા હય ચાંદ તેરા તો યહાં ?
હાંપતાં હય કયું ઝડપસે જા રહા થા તુ કહાં ?
ચાંદ—કયા કહું અય દોસ્ત એક સર પ લિયા હું અપને કાંમ,
કર દોઆ કે જલ્દ ખાલિક ઉસકો કર દેવે તમાંમ,
નૂરેઆલમસે સિતમગર શાહકી શાદી હય આજ,
ઉસકે જલસેકા મેરે વાલીદકે સર હય કાંમો કાજ.
કહેતે હંય વાલિદ, કે બેટા ચાંદ અબ તેરી મદદ
હોગી તો હોગા યેહ જલ્સા વર્ન હો જાએગા રદ.
ઇસ લિએ લડકોંકી કરને આયા હું મંય જુસ્તજૂ,
દો તો મુઝકો મિલ ચુકે, પર દોકી હય અબ આરજૂ.
દરિયાબાદ—એક તો મેરી દિલરંગ હય,
ચાંદ—એક ઔરભી હોના જુરૂર;
દરિયાબાદ—વ્હોભી મંય લે આવુંગા.
ચાંદ—જબતો હુવા દિલકો સુરૂર.
દિલરંગ—કયા મંયભી જલસા દેખુંગી?

દરિયાબાદ——બેશક અય મેરી દિલરૂબા ;
ચાંદ————જલદીસે આ મંય જાતા હૂં,
દરિયાબાદ——હાં, હાં, સુના તુ જારે જા.

[ચાંદકા જાના, નેકબખ્તકા બાહિર આ કર દિલરંગો દરિયાબાદકા એહસાન માનના.]

પરજ કાલિંગડા.–સંગ દિલ હમ હોકે રે—યેહે તર્જ.

દરિયાબાદ—} સંગ દિલ ન હોવેંગે રે કાહેકો યુ ડરતા હય,
દિલરંગ——} રખેંગે જાનસે જ્યાદા, બાક કયું તું કરતા હય.
દરિયાબાદ——બે રહમ નહીં હય હમ, કરેંગે તેરે પર કરમ,
દિલરંગ———રખુંગી છાતીસે લગા તુઝે અય પ્યારે ખા ન ગમ.
દિલરંગ——} દેવેંગે પિન્ડારેંકે હમ જો હાતમે તુઝે આગર,
દરિયાબાદ—} ખુદાકો મુંહ દીખાએંગે હમ હશ્રમે કયા અય પિસર?
દરિયાબાદ——ઈસે લે જાવં જલસેમે, જો મેરા યેહે ચહાતા હય,

[નેકબખ્તકા નાચના.]

દિલરંગ———ચલો પ્યારે નાંચનાબી ખુબ ઈસકો આતા હય.

[તીનોકા જાના.]

બાબ પ્હેલા—પરદા તીસરા.

દિવાનખાના.

[વારિદ હોના નૂરઆલમકા.]

ભયરવી—ગઝલ—તેરે માનીન્દ અગર કોઇ—યેહે તર્જ.

નૂરઆલમ—

દો એક દિલકે ખરીદદાર હંય, ઈસે દૂં યા ઉસે દે દૂં,
મેરે દોનો તલબગાર હંય, ઈસે દૂં યા ઉસે દે દૂં.—દો.
હય એક ખુશચ્હેર ઔર દીગર સિતમગર મુઝપે મરતા હય,
યેહે ખ્વાંહાં દિલકે હરબાર હય, ઈસે દૂં યા ઉસે દે દૂં.—દો.
હય ગુલ ખુશચ્હેર, મંય બુલબુલ, સિતમગર સર્વ, મય કુમરી,
ગલેકે મેરે દો હાર હંય, ઈસે દૂં યા ઉસે દે દૂં.—દો.
નહીં તશવીશસે હાસિલ, સિતમગરકોહી દેનાં દિલ
ખિયાલાત અબ યેહે બેકાર હંય, ઈસે દૂં યા ઉસ દે દૂ.—દો.

[માહતબકા આના.]

મજકૂર તર્જ.

માહતાબ—

અય નૂરઆલમ તેરી ઉલફતને જિસકો માર રખ્ખા હય,
ગવારા ઉસ્સે કયું દિલને તેરે ઇન્કાર રખ્ખા હય.—અય.
હયા બેશક આશકે સાદિક તેરા ખુશચ્હેર દીવાની,
સિતમગરને તુઝે જાદુસે અપને માર રખ્ખા હય.—અય.
ગુલે બાગે વફા ખુશચ્હેર હય ઔર હય સિતમગર ખાર.
કયું ગુલકો છોડ કર મન્જૂર તૂને ખાર રખ્ખા હય.—અય.

મુ ખ મ્મ સ.

નૂરઆલમ——ખુશચ્હેરકા હો મુઝસે ભલા સાત કિસ તરાહ?
માહતાબ માનું મંય ચ્હે તેરી બાત કિસ તરાહ.
ટાલી અમીરને મેરી આફાત કિસ તરાહ,
કરતા હય મ્હેરબાની વ્હો દિન રાત કિસ તરાહ,
એસા અમીર આએગા ફિર હાત કિસ તરાહ?

માહતાબ——ગર હો ફકીર ચાહનેવાલા અય બે સમઝ,
આરામ ઉસકે ઘર હય નિરાલા અય બે સમઝ.
તું ચાંદ હય તો હોગા વ્હો હાલા અય બે સમઝ,
રૂતબા ઉસીસે હોતા હય બાલા અય બે સમઝ,
અબતક ન તુને હોશ સમ્ભાલા અય બે સમઝ.

નૂરઆલમ——ચાહત અમીરકીભી નહીં મેરે પર હય કમ,
ખુશચ્હેરસા વ્હો ઇશ્કમે ભરતા હય મેરે દમ.
તિસપર હય ઉસકે પાસ બહોત જાહ ઔર હશમ,
ખુશચ્હેરકો દે દિલ પડું નુકસાનમે કયુ હમ,
કયા મેરે બાગે અયશકો હી કર દું મંય કલમ?

માહતાબ——અપના કભી ચ્હે માલે ખિયાલી નહીં હોતા,
આશારાફકા કબજાતતો વાલી નહીં હોતા.
હરએક ચમને ચાહકા માલી નહીં હોતા.
મ્હોતાજીસે કમ રૂતબએ આલી નહીં હોતા,
ઇજ્જત વ્હો ખજાનાં હય કે ખાલી નહીં હોતા.

અબિયાત.

નૂરઆલમ——જબ તૂને સિતમગરકો કમજાતહી સમઝા?
શિકલા હય વ્હો કેસા મુઝે ચ્હે બાતહી સમઝા.

માહતાબ—સિફલા હય કમીના હય વ્હો હય બલ્કે બાદ અતવાર.
ઉસસા વ્હે જમાનેમેં નહીં કોઇ સિતમગાર.
ઇસ મુલ્કકી ગાદીકા જો વારિસ થા વ્હી ઇકબાલ.
કર ડાલા સિતમગરને ઉસે જાદુસે પામાલ.
ઉસ શાહકી મલેકા થી એક, ઔર ઉસકા પિસર થા,
ખુરશીદ થા મરહુમ શાહ ઔર લડકા કમર થા.
ઇસ હાલકો સુનકે તુ બહોત હોગી હિરાસા,
ઉસ તિફલકેભી ખુનકા જાલિમ હુવા પ્યાસા.
એક શબ જો વ્હો મરહુમ મલેકાકે ગયા ઘર,
ઓર ખીંચા હય સોએ હુવે બચ્ચેપહી ખંજર.
નાગાહ મલેકાકી ખુલી આંખ જો એક બાર,
કી શોર જો ઉસને તો વ્હો ભાગા હય સિતમગાર.
ઉસ રાતકી બચ્ચેકો મલેકાને મેરે ઘર,
લે આઇથી ઔર યૂં લગી કહને મુઝે રો કર,
માહતાબ વ્હે માઅસૂમકી જલ્દીસે બચા જાન,
બરબાદ કીયા ચાહતા હય ઇસકો બેઇમાન.
વ્હે કહ કે ગઇ રોતી મહલમેં વ્હો મલેકા,
ઔર રોને લગા તિફલ વહાં દિલકે જલેકા,
તબ મંયને વ્હો માઅસૂમકો છાતીસે લગાયા,
વ્હો ગુંગા વોહી થા જિસે ચોરોને ચુરાયા.
વ્હો ગુંગાભી જાદૂસે સિતમગરકે હુવા હય,
અફસોસ! વ્હો બેકસકા તો અબ વાલી ખુદા હય.

નૂરઆલમ—અય બહન કહનેસે તેરે મંય હુવી હયરાન સખ્ત,
ક્યા નહીં થા જબ તેરા બેટા વ્હો પ્યારા નેકબખ્ત?

માહતાબ——અફસોસ! વ્હો બેકસ નહીં કુચ્છ મેરા પિસર હય,
જાહિરમેં મંય કહતીથી મેરા લખ્તેજિગર હય.

[દાખિલ હોના પુનમકા સાત ચાંદકે.]

પુનમ———આ હમારે ચાંદ પ્યારે વ્હે મલેકા નૂર હંય,
ઇનકો તુ તસલીમ કર યેહી બડે હુજૂર હંય.

ચાંદ———નૂર હુર હંય આપકે, મેરે તો માહતાબ હંય.
તુમ કરો તસલીમ ઉન્હે, મેરે વ્હે જનાબ હંય.

[ચાંદકા માહતાબકો હિમાકતસે તસલીમ કરના.]

પુનમ——નૂર રૂખકે હુર હંય, મલેકા જી તિકાર હંય,
ચાંદ——ચાંદકે માહતાબ યાર ગમખ્વાર બદશાઆર હંય
પુનમ——નૂરકેહી નૂરસે જમાનેમે સુરૂર હંય,
ચાંદ——તાબસે માહતાબ કે અંધેર દૂર દૂર હંય.

આબિયાત.

પુનમ——તુ બેટા શાઈરકા હય, બેટા શઅર કબ કહેગા તૂ?
ચાંદ——ક્યા ઉરદુ કહના બાવા, મેરી ફારસી હય ગુફતગૂ.
માહતાબ——ભલા કોઈ કર ફારસીમે તો બાત?
ચાંદ——મિ દૂની બગો ફારસી નેક જાત.
નુરઆલમ——જો એક બાત સીખા કિયા વ્હો બયાં,
ચાંદ——અજી પ્હડ દૂ ગુલસિતાં બોસતાં.
માહતાબ——ગુલિસ્તાંમે અવ્વલ લિખા ક્યા હય કહે?
ચાંદ——યેહ ક્યા હય બડી બાત, અલેફ, બે વ તે.
નુરઆલમ——ઈસી ઈલ્મ પર કરતા હય તુ ગુરૂર?
ચાંદ——હય જિમ, હે વપે યાદભી અય હુજુર.
પુનમ——ન બક અબ જીયાદા અરે બદ લગાંમ,
ચાંદ——તો બસ વસ્સલાંમ ઓર તફતી તમામ.
પુનમ——ભલા છોડ બકબક સુખંન સુન મેરા,
ચાંદ——બયાં કીજિયે હું મંય હાજિર ખડા.
પુનમ——અમીર અપને હંય જો વ્હો આલી તિકાર.
ચાંદ——અજી એસા બોલો કે જીઈફતેદાર
પુનમ——સિફતમે ઉન્હોકે, કસીદા લીખા.
ચાંદ——જો તુમને લીખા તો વ્હો મંયને પ્હડા.
પુનમ——મગર પ્હડના હુશિયારીસે તૂને વ્હાં,
ચાંદ——અજી ફરફર એસા મંય પ્હડ દૂં કે હાં,
નુરઆલમ——કસીદા ક્યા પૂનમ હય તૂને લિખા?
પુનમ——હાં, અય બાનો હય મેરી તસ્નીફકા.
ચાંદ——ઔર ઉસ્કો પ્હડેંગે મિયાં ચાંદ અબ,
માહતાબ——કરે ક્યું ન ફિર વાહવા સબકે સબ.
પુનમ——સંવારે ચલો જલસેકો જાકે અબ,

ચાંદ———મેરી દેખના તુમ વહાં ઢબો છબ.

[ચાંદો પુનમકા જાના, બાહિરસે બાજેકી અ,વાજકા આના.]

નૂરઆલમ—અમીર આએ ચલ દેખેં માહતાબ ચલ,

[નૂરકા જાના.]

માહતાબ---મેરી બાત સુની હય ઇસ્કો અજલ.

ઝીલા ઠુંમરી.—હુવી હુવી ફલ્હા યેહે પુકારો—યેહે તર્જ.

દેખો દેખો હય કૈસા જમાના.
હરએક દૌલત પર હય દિવાનાં રે—દેખો.
અશરાફ્કીતો કદ્ર નહીં હય,
સર કમીનેકે તાજ હય શાહના રે—દેખો.

[પુનમકા ખુશચ્હેરકે સાત આના.]

ભયરવી—હોરી.—ભરોરે પેચ મોપે—યેહે તર્જ.

પુનમ—કરોરે અદબ યેહે હય માહતાબ બાનો,
મ્હું બોલી મલેકાકી હમશીર જાનો—કરોરે.
તુમ્હે પૂછતે આયા માહતાબ યેહે શખ્સ,
હય યેહે કોન ઇસે આપકી પએછાનો—મ્હું બોલી.

[પુનમકા જાના.]

ઝીલા કલ્યાંન—ઠુંમરી—સનોબર શાહકે હુજૂર રે—યેહે તર્જ.

માહતાબ—

કોન હય નાચાર રે, મુઝસે કર દે તુ ઈજહાર—કોન.
એકસી મુંહ પે બરસ્તી કયું હએ, કોનસા હએ આજાર રે—મુજસે.

કલ્યાંન—ગઝલ—ખૂબ કર ગોર કયું—યેહે તર્જ.

ખુશચ્હેર—મંય તો નાચાર નહીં ઇશ્કને નાચાર કિયા,
બેવફાઈને કિસીકી મુઝે બિમાર કિયા—મંયતો.
હિજમે અપને સનમકે હું મંય મર મરકે જિયા,
સંગદિલને ન કરમ મેરે પ જિનહાર કિયા—મંયતો.
હાય!બુલબુલસા ગવૈયા બના જિસ ગુલકે લિયે,
ગુલશને દહરમે અયશ ઉસને મેરા ખ્વાર કિયા—મંયતો.

અબિયાત.

ખુશચ્હેર—અય માહતાબ બાનો અય આલી મુકાંમ,

માહુતાબ—હા ! વ્હે કૌન ! ખુશચ્હેર જીએહતેશાંમ ?
ખુશચ્હેર—હાં, માહુતાબ ખુશચ્હેર હું મંયહી ગરીબ,
મેરે કૌનસે દિન ખુલેંગે નસીબ ?
માહુતાબ—ન ખા દર્દો ગમ તુ અય આલી સિફાત,
મંય કરતી હું તદબીર આ મેરે સાત.
[દોનોકા જાના.]

બાબ પ્હેલા—પરદા ચૌથા.

બાગ.

[જલસેકી તૈયારી, ચાંદો પુનમ ઔર રાંમિશગરે ગવૈયોંકા સફ બ સફ ખડે હોના.]

અબિયાત.

પુનમ———ખડે એક સફસે હો કરકે અદબ,
શુરૂ નાંચો ગાનાભી તુમ કીજે અબ.
અભી આવેંગે શાહે આલી મુકાંમ,
કરોગે ઉન્હે કિસ તરહસે સલાંમ ?
[સબકા કિસમ કિસમકે સલાંમ કરનાં, પુનમકા બેહુદગીસે સિખલાના.]
અરે ઐસા નહીં ઇસ તરહસે કરો,
જમીં પર બહોત સર ઝુકાકે મરો.
ચાંદ———મસલ હય મિલા માંહુકો આફતાબ,
તો રોશન જમાના હુવા બે હિસાબ.
મિલા ઇસ તરહસેહી પૂનમકો ચાંદ,
ખિદર અકલકી ગઠડિયાં અબ તુ બાંધ.
ઇધર દેખો, ઐસા સિખાવો સલાંમ.
ઝુકે મેરે કદમો પર અબ વ્હે તમાંમ.
[સલાંમ કરકે બતલાના ચાંદકા.]
પુનમ———અરે કાટકે ઉલ્લુ આહમક ન હો,
વ્હો જલ્સેકી તૈયારી જલ્દી કરો.

સિયાલેકે મૌસમકા ઉસકો લિબાસ,
પહેના જો લડકી ખડી તેરે પાસ.
[એક લડકીકો બતાના.]
ઔર ઇસકો તુ બિરખાકા મૌસમ બના,
દે દિલરંગકો ગરમીકા ભેસ જા.

ચાંદ———વ લેકિન બસંત હમકો મરગૂબ હય,
દિલરંગ-[નેકબખ્તકે]યેહે લડકાભી તો નાચમે ખૂબ હય.
પુનમ———બનેગા બસંત આપ તુ હમસે યેહે બોલ?
ચાંદ———ક્યું શરમાતા હય કુચ્છ જબાંભી તો ખોલ.
[ઇશારેસે ના કહના નેકબખ્તકા.]
દરિયાબાદ—અરે યેહ તો ગુંગા હય બોલેગા ક્યા?
ચાંદ———તો પહેલેહીસે ક્યૂં ન ઇસને કહા.
[નેકકા ઇશારેસે લિખનેકો કહના.]
દિલરંગ——યેહે કહતા હય લિખના મુઝે આતા હય.
પુનમ———તો ફિર ક્યૂં નહીં લીખકે દિખલાતા હય?
[પુનમકા કાગજો કલમ દેના,
ઔર નેકકા લિખકે બતલાના]
લા મુઝકો દે દેખું કયા તૂને લિખા?
ચાંદ———અજી પહડના તુમનો ભલા જાનો કયા?
[ચાંદકા કાગજ છીન કર પહડના.]
મીમ જેર મે, રે યે જેર રી, મેરી; મીમ અલેફ જબર મા,
મેરી મા; કાફ યે જેર કે, મેરી મેરી મા કે કે,
[પુનમકા કાગજ છીન લેના.]
પુનમ———અરે લા ઇધર તૂ તો પહડતા મુવા,
ચાંદ———મુકાલા, મુતાલા કીયા, ક્યા હુવા?
પુનમ-(પહડના) મેરી માંકે નજદીકસે મુઝકો ચોર,
ચુરા લે ગએ હું મંય જિન્દા બ ગોર.
નહીં મુઝકો મિલતા હય માંદરકા ઘર,
ભટકતા ફિરા મંય ઇધરકા ઉધર.
મુઝે ઘર મેરે છોડ આવો શિતાબ,
ચાંદ———અજી તુમસે અચ્છા મંય પહડતા જનાબ.
[માહતાબકા દાખિલ હોના.]

માહતાબ——અય પૂનમ યહાં રખ તુ તાકીદ સખ્ત,
યેહ હય કૌન ! યા રબ મેરા નેકબખ્ત ?
[નૂરઆલમકા સામનેસે આનાં, ઔર માહતાબકા નેકકો છાતીસે લગાના.]
અય નૂરઆલમ આ જલ્દ જલ્દીસે આ.
મેરા બચ્ચા પાયા, હય શુક્રે ખુદા.
બહુત કર બયાં અબ કરૂં મંય સો કયા,
સિતમગર જો આયા તો બચ્ચા મુવા.
નૂરઆલમ—મહલમેં મેરે તાકૂ હય પોશીદા એક,
છુપેગા ઉસીમેં મેરા પ્યારા નેક.
[નૂરઆલમકે સાત નેકબખ્તકો લે કર માહતાબકા જાના. બાહિરસે બાજેકી અવાજકા આના.]
પુનમ———અમાર આએ અય ચાંદ હુશિયાર હો,
વ્હો પ્હડના કસીદા ખબરદાર હો.
ચાંદ———અજી ઇસ તરહસે પ્હડું કરરો ફર,
કે ઘટ જાએ શાહકાબી સબ કરરો ફર.
[સિતમગરકા દાખિલ હોના.]
ખમાચ—દાદરા—આજ કાહન મોહે લીની બાંસરી.—યેહ તર્જ.
સબ——સીસ પર તેહારે રાજ સજ ચંજ હય તાજકી,
હો મુબારક તોહે યેહ મુબારકબાદી આજકી.—સીસ.
તોહેસા માહારાજ, હય કોઇ ન હોવેગા,
ચાર ખૂટમેં દોહાઇ હય તેહારે રાજકી.—સીસ.
અબીયાત.
પુનમ———ચલ અય બેટા હિમ્મત પકડ કર શિતાબ,
વ્હો પ્હડ તૂ કસીદા કે ખુશ હો જનાબ.
ચાંદ———અજી ઐસા પ્હડતા હું લલકાર કર,
કે સબ ધ્રૂજનેકો લગેં હાર કર.
(ખુદસે) પ્હડુકિસ લિએ બાપકા મંય લિખા,
કયા મંય શાએર કહનેમેં કમ હૂં ભલા ?
[ચાંદકા હિમાકતસે દસ્ત બસ્તા અર્જ કરનાં.]
અય ભૂતોંકે ચેલે, ખબીસોંકે પીર,
અય રાકસકે સરદાર, દેવોંકે મીર;

ખબીસોકે મૌલા, પલીદોકે શાહ,
કિયા સારે આલમકો તુમને તબાહ.
અમીરો વઝીરો ખબીસો કબીર,
શરીરો પલીદો નઝીરો બશીર.
હુવે આપ શયતાં ગુલાંમ આપકા,
જમાનેસે ગુમ હોવે નામ આપકા.
ઔર ઔર ઔર ભૂલા હૂં મંય નામેવર,
યા યા યાદ આયા યાદ આયા મુઝકો મગર;
પુનમ—અરે યાદ આયા તો કર દે બયાં,
ચાંદ—અરે યાદ આયા તો કર દે બયાં,
પુનમ—ઓ મલઊન હો તેરા ખાના ખરાબ,
ચાંદ—ઓ મલઊન હો તેરા ખાના ખરાબ.
પુનમ—ખુદાકા હો નાજિલ તેરે પર અઝાબ,
ચાંદ—ખુદાકા હો નાજિલ તેરે પર અઝાબ.
પુનમ—અરે બેહયા બસ જબાં અપની થાંમ,
ચાંદ—અરે બેહયા બસ જબાં અપની થાંમ,
પુનમ—કી મેરે કસીદેકી મિટ્ટી તમામ,
ચાંદ—કી મેરે કસીદેકી મિટ્ટી તમામ.
સિતમગર—કસીદેમેં ઐસાહી લિખ્ખા હુય કયા?
પુનમ—નહીં સાહિબ પ્હડનેકી હુય સબ ખતા,
સુનાતા હૂં મંય પ્હડકે તુમકો તમાંમ.
સિતમગર—નહીં અબ નહીં કુચ્છ મુઝે ઉસ્સે કાંમ.
[ખુદસે] હુય શરારતકા અસબાબ મોહૈયા યહાં,
મગર હુય મેરી નૂરઆલમ કહાં?
ન દિખલાઈ દેગી જો વ્હો ગુલઓઝાર,
તો ગુલજાર હો જાયગા મિસ્લે ખાર.
[બાહિરસે બાજેકી આવાજકા આનાં.]

ઝીલા જંગલા—ગત.—શોભે શું શું શોભીત—એહ તર્ઝ.

સબ—આઈ આઈ દુલહન આઈ નૌ બહાર,
તન પર કર કર સોલા સિન્ગાર.—આઈ.

ખમ કરે હર હર સર ઝ્યૂદતર,
નૂર આઇ નૂરકી હો ગઇ બૌછાર.--તન પર.

[નૂરઆલમકા આન કર સિતમગરસે બગલગીર હોના, ઔર બાપે અવ્વલકા ઇખ્તેતામ પાના.]

બાબ દૂસરા--પરદા પ્હેલા.

મહલ.

[નૂરઆલમકા છપરખટ પર આરામ ફરમાના ઔર એક પરીકા ગાયબાનાં નમૂદ હોના.]

પીલુ.—જાનો ગુનીજન દેવી—યહે તર્જ.

પરી—મુજદા તુઝે હો, અય નૂરે આલમ, દેને ખબર મંય આઇ,
મિલ ન તુ શાહસે, માન લે મેરા, હોગી તેરી રૂસવાઇ.-મુજદા.
હય નેકબખ્ત યે, ગાદીકા વારેસ, સચ્ચા શાહ હય તુમારા,
ગર નેકનામી, ચાહતી હય તૂ, હર હાલ ઇસકો બચાનાં,
થોડેહી દિનમે, સર પર ઇસકે, હોગા તાજે શાહાના.-મુજદા,

[પરીકા ગાયબ હોના, નૂરકા ચોંક કર ઉઠના.]

પરજ કાલિંગડા—ચૈ બોલા.-યહેતો મજનૂકી હોગા દિવાના-યહે તર્જ.

નૂરઆલમ—મુઝકો ખ્વાબ હય યહે કેસા આ,
જિસને દિલકો મેરે ઘબરાયા;
નેકબખ્તને સૂરત દિખાયા,
નકશા સીનેમે મેરે સમાયા.

[સિતમગરકા દાખિલ હોના]

મજકૂર તર્જ.

સતમગર—કૈસા પઝમુરદા મ્હૂં હય તુમારા,
કીજે મુઝસે બયાં માહપારા.
મઆશરૂક હો મુઝસે શાહકી દિલઆરા
કીયા ક્યૂ રંજ તુમને ગવારા ?

[દાખિલ હોના માહતાબકા સાત ખુશચ્હેર કે]

અ બિ યા ત.

માહતાબ—યહાં નૂરઆલમસે મુલાકાત હોગી અય ખુશચ્હેર,
તેરી ઉલફતકી સારી પૂરી અબબાત હોગી અય ખુશચ્હેર.
[સિતમગરકો દેખ માહતાબકા ચોંકના.]
અરે તોબા સિતમગર ખુદ યહાં મૈજૂદ હય અફસોસ!
મેરી તદબીર સારી કી હુવી નાબૂદ હય આફસોસ!
[સિતમગરકા માહતાબકો દેખનાં.]

સિતમગર—કયું અય માહાતાબ તૂ તકલીફ ઉઠા ઇસ વકત આઇ હય?
જવાં હય કૌન હમરહ જિસકો તૂને સાત લાઇ હય?

માહતાબ—હય સાહિબ યહે ગવૈયા ઔર શાઈરભી કહાતા હય,
યહે જો જો ચીજ ગાતા હય ઉસે ખુદહી બનાતા હય.
સુના કોઇ ચીજ અય ઉસતાદ સિતમગર શાહ હય યેહી,
જો જરરેકો બના દેતે હય ખુર, સો માંહ હય યેહી.

ભોપાલી—ગઝલ.—યેહી કહતીથી લયલી પરદેનશીન—યહે તર્જ.

ખુશચ્હેર—

મેરા એક મઅશૂક હય મ્હાલકા, મગર રહમ ઉસકો જરાભી નહીં,
દિલો જાનસે હું મંય ઉસ પર ફિદા, મગર રહમ ઉસકો જરાભી નહીં.
મેરા.

કહૂં કયા મંય કૈસા હય વ્હો પૂર જફા, જો પયરોંપે મલનેકો ચાહે હિનાં,
હું અપના અગર ખૂંનભી મંય બહા, મગર રહમ ઉસકો જરાભી નહીં.
મેરા.

કહૂં મંય કે જાતે રહે જીસે હમ, તો બોલે હય જિન્દા ચુરાયા હય દમ,
મંય ઉસકે લિયે ખાકમેં મિલ ગયા, મગર રહમ ઉસકો જરાભી નહીં.
મેરા.

મજકૂર તર્જ.—

સિતમગર

હય મઅશૂકોકી જાત સબ બા વફા, કભી જાનતે વ્હો જફાહી નહીં.
મગર સબ હય આશક ગરજ આશનાં, કભી જાનતે વ્હો વફાહી નહીં.
હય.

અગર ખૂબી મઅશૂકકી ઘટ ગઇ તો આશકને કીઇ ઔરસે દિલલગી,
મગર જબકે આશકકો મઅશૂકને, દિયા દિલ તો ફીર વ્હો ફિરાહી નહીં.
હય.

કહીં કયા સુના હય યહે તૂને બયાંન, દીજબ કયસને ઇશકમે અપની જાન,
તો ફિર લયલીને છૂકે દેનેમે કુચ્છ, તાહમ્મુલ જરાભી કિયાહી નહીં.
હય.
મુઝે હય જુરૂરતકા ઇસ વકત કાંમ, મેરી નૂરકો કુચ્છ સુના તુ કલાંમ,
તેરી ઇસગજલસે તોશાદ ઇસકા જી, અય ઉસતાદ હરગિજ હુવાહી નહીં.
હય.
[સિતમગરકા જાના.]

ચમન કલ્યાન—ગજલ.—દુલહુન માંગે સંવારન—યહે તર્જ઼.

ખુશચહેર——જરાભીતો કુચ્છ તૂ વફા જાનતા હય,
કે બસ કરના જોરો જફા જાનતા હય?—જરાભી.
બહા દૂં તેરે કદમો પર ખૂંન અપના,
અગર ઉસકો તૂ ખૂં બહા જાનતા હય.—જરાભી.
તો અય શાહે હુસ્ન એક કરમકી નજર કર,
જો મુઝકો તુ અપના ગદા જાનતા હય.—જરાભી.
મેરા નૂરેઆલમને દિલ લે લિયા હય,
યહે ખુશચહેર કરની સદા જાનતા હય.—જરાભી.

મજકૂર તર્જ઼.

નૂરેઆલમ——અબસ મુઝકો તૂ બેવફા જાનતા હય,
ગલત જાનતા હય ખતા જાનતા હય.—અબસ.
સિતમગરકી તસખીરસે આજિજ હૂં મંય,
વહો કરના મુઝે મુબતિલા જાનતા હય.—અબસ,
અય ખુશચહેર તૂ અપને દિલકો ઉઠા લે,
મુઝે કિસ લિયે દિલરૂબા જાનતા હય?—અબસ.

મુખમ્મસ.

ખુશચહેર——નહીં હો દિલકોહી ગર ઇજતેરાબ ઉલફતકા,
તો કિસ લિયે યહે સહૂં મંય અજાબ ઉલફતકા?
બજા હય મૌત અગર હય ખિતાબ ઉલફતકા,
અજાબસેભી હય બદતર સવાબ ઉલફતકા,
ખુદા કરેકે હો ખાના ખરાબ ઉલફતકા
નૂરઅલમ——જો તેરેસે રખે ઉલફત, તુ ઉસ્સે ઉલફત રખ,
રખે જો અપનેસે નફરત, તુ ઉસ્સે નફરત રખ.

ગવારા જાન પર અપની ન તૂ મુસીબત રખ,
જો દાંના હય તો મેરી યાદ યેહ નસીહત રખ,
જિસે તૂ બેવફા સમઝા, મત ઉસકી ચાહત રખ.

ખુરશેહેર——જો જરકો દેખકે ઉલફતકો છોડ દેતે હંય,
વ્હો નેકનામીકી હાલતકો છોડ દેતે હંય.
કમીને ગરચે મોહબ્બતકો છોડ દેતે હંય,
પ કબ શરીફ મુરવ્વત કો છોડ દેતે હંય,
ચુકી ક્યા હમ તેરી ચાહતકો છોડ દેતે હય ?

કનડ્યાંન—**ઠુમરી**—છલ્લા હમારા યાદ રખના—યેહ તર્જ.
લો જાતે હંય હમ, સલામ અલેકુમ,
સલામ અલેકુમ, સલામ અલેકુમ, સલામ અલેકુમ.—લો.
ઈરકમે હમ જાન દેવેંગે અપની,
દુઃખ દેનેવાલે, દિલ લેનેવાલે, તરસાને વાલે
જિતે રહો તુમ.—લો.

(ખુરશેહેરકા જાને ચહાનાં, માહતાબકા
રોકના.]

પીલુ—**ઠુમરી.**—કયું રે ખડા હિન્દુસ્તાની—યેહ તર્જ.

માહતાબ—

ન અપનેસે ઇસકો જુદા કર, સુન મેરા અય સિતમગર.—ન.
હય આશક યેહ સાદિક ન જાને દે ઇસકો,
દૂરીમે યેહ જાએગા મર, સુન મેરા અય સિતમગર.—ન

[ખુરશેહેરસે નૂરઆલમકા બગલગીર હોના,
સિતમગરકા આન કર ગુસ્સે હોના.]

અબિયાત.

સિતમગર—અરે કૌન હય મૂજી ઓ બદશઆર,
મેરી નૂરસે મિલતા હય નાબકાર.
કરૂં હલક પર તેરે ખન્જર રવાં,
તુ કબ જાનકી પાતા હય અબ અમાં.

[ખુરશેહેરકો નીચે ગિરાકર સિતમગરકા ખન્જર મા-
રને ચહાના, મોહતાબકા રોકના, નૂરકા મનાના]

ઝિન્ઝોટી—ગઝલ.—કહિયો સબા સનમસે—એહ તર્જ.

નુરઆલમ—મત માર ઇસકો જાલિમ, ખુદ હય એહે ગમકા મારા,
લાઝિમ હય રહમ ઉસ પર, જો હય સિતમકા મારા.—મત.
બેકસ પ જુલ્મ મત કર, અલ્લાહસે જરા ડર,
કૈસી સહે મુસીબત, રંજો અમલકા મારા?—મત.
સદકા તેરે સિતમકા, આજિજ પ રહમ કર તૂ,
તો મારા જુલ્મકા એહ હોવે કરમકા મારા.—મત.

અબિયાત.

સિતમગર—અરે ઓ સિપાહી ઇધર આ ઇધર,
ઇસે કર દે ઇસ મુલ્કસે તૂ બદર.
જા દીવાંનખાનેમે નૂર અબ શિતાબ,
હય તુઝપરભી મુઝકો નિહાયત ઈતાબ.
[સિપાહીકા નુરાલ્હેરકો પકડ કે લે જાનાં,
ઔર માહતાબકો સાત માયુસ હોકર
નૂરકા જાના, સિતમગરકા ગુસ્સેમે રવાનાં
હોના.]

બાબ દૂસરા—પરદા દૂસરા.

દિવાનખાના.

[ચાંદકા સોચ કરતે હુવે દાખિલ હોના.]

ચાંદ—મસલ હય કે જાહિલકી દો, તો ફાઝિલકી ચાર, ઔર નહી સમઝે તો દરવાજેસે સર માર. ઐસાહી મંયને વ્હો ગુંગેલડકેકો ઢૂંડનેકે લિયે મેરી દો આંખે, ઔર દો કાન, ચારો ચીજોંકો કામમે લાયા. ઇતનાહી નહીં, મગર એહ દિવાનખાનેકે કોને વગયરા છોડ કર જો ખુલ્લી જાએ હંય વહાંભી દેખા, અરે એહતો કયા, મગર ઇસ મકાનકી મિટ્ટીભી અપની અકલકી ચલનીમે છાંની, લેકિન કયરેકી તરહભી વ્હો નજર નહીં આયા. ઔર ઉસિકે સિવા જલ્સા તો હોહી નહી સકતા. બાઇસ કે બસંતકે મૌસમકા તો સ્વાંગ વોહી લાયગા. બિરખા, સિયાલા ઔર ગરમી એહ તીન મૌસમકે સોંગ તો તૈયાર હુયે, ફકત અબ

વ્હો ગુંગા લડકા ચાહિયે. બચ્ચા ચાંદ, તેરે સિવા ચયે મુશ્કિલ કૌન આસાન કરેગા ? ઇસ લિયે અંદેશા કરનેકે પ્હેલે તદબીર કર, લેકિન વ્હો માહતાબ જો મેરી મઅશૂક હોનેવાલી હય વ્હો તો કહતી હય કે વ્હો ફિર પિન્ડારોંકે પાસ ચલા ગયા.

બ ય ત.

માહતાબ—(બાહિરસે)–નહીં હય વ્હો લડકેકી મુઝકો ખબર,
ખુદા જાને જાતા રહા હય કિધર,

ચાંદ—મસલ હય કે શયતાનસે કોઇ કિતનાભી ભાગે, મગર વ્હો આગેકા આગે. ઇસી તરહ મેરી છબેલી મેરે આગેહી રહતી હય. અરે આઇ ઇધર આઇ.

[ચાંદકા એક ગોશેમે છુપના, માહતાબકા ખાનેકી કાબ લે કર આના]

આબિયાત.

માહતાબ——હુવા હોગા ભૂકા મેરા નૂરે અયન,
ખિલાઉં ઉસે ખાના તા હોવે ચયન.
નિકલ બાહિર આ મેરે લખ્તે જિગર,
ગિઝા ખાકે માદરકા દિલ શાદ કર.

[માહતાબકા નેકકો તાકસે બાહિર નિકાલના, નેકકા બગલગીર હો કર જલસેમે જાનેકા ઇશારા કરના.]

કયા જલસેમે જાને ચહાતા હય તૂ ?
ચહે અય જાને માંદર ન હોગા કભૂ.
રહો ચયનસે તુમ યહીં મેરી જાન,
ચહે માં સદકે, જાનેકા કરના ન ધ્યાન.

[તાકમે છુપાના.]

અમનમે યહાં બચ્ચા હય ચહે, મગર,
કરૂં બંદ ઔરભી હિફાજતકો દર.

[દરવાજેકો કુફલ લગાકર માહતાબકા જાના, ઔર ચાંદકા નાચતે હુવે બાહિર આના.]

ચાંદ————મસલ હંય ઢંઢોરા જહાંમે કિયા,
હય બચ્ચા તો ખુદકી બગલમે છુપા.

અરે સીત સીત ઓ અરે દોસ્ત દોસ્ત.
નિકલ જલ્દ બાહિર મેરે છોટે દોસ્ત.
[ચાંદકા નેકકો તાકસે બાહિર નિકાલનાં]

કયું કેસા તલાશા તુમે કરકે શોર ?
મસલ હય કે આકીલહિ હોતા હય ચોર.
હય અબ હમકો જલસેમે જાના ચલો,
ચલોજી ચલો, અબ ન હરગિજ ટલો.
[નિકકા ઇશારા કરના કે મુઝે મનાઇ હય.]

કયા ના કહતી હુએ તેરી મા, ભીરસે કયા,
મંય સમઝાવુંગા, હય મેરી દિલરૂબા.
[ચાંદકા દરવાજા ખોલને ચહાના.]

અરે તોબા ! દરવાજાભી બંદ હય !
યહે ચંદ આફત દો ચંદોસે ચંદ હય.
[નિકકા ઇશારેસે દરીચેકી રાહ દિખાના.]

દરીચેકી રાહસે ? અરે મેરે બાપ !
મરૂ કયૂં મંય નાહક, ચલે જાવો આપ.
[નિકકા દરીચેસે ઉતર જાના]

અરે ! વ્હોતો એકદમહી તીર હો ગયા,
જવાં મંય, મેરા લડકા પીર હો ગયા.
[બાહરસે અવાજકા આના.]

સિતમગર——અય પૂનમ યહે દરવાજેકો જલ્દ ખોલ,
નહી નૂરઆલમ જીયાદા ન બોલ.

કાલિંગડા.—ઠોકો ઠોકો દોનોકી કુજા—યહે તર્જ.

ચાંદ—(ઘબરાકર)—આએ આએ શાહા ખુદ યહાં આએરે,
જાકર કહાં છુપૂં અબ મંય હાય ! હાયરે !—આએ.
દેખકર મુઝે ઉન્કો આવેગા ગુમાન,
આયાદિલમેમેરે ધડકા, વ્હો ખડકા રેદર ખડકા.
યેહી તાકમે હય પોશીદા ખૂબ જાએરે—આએ.
[ચાંદકા તાકમે છુપના, સિતમગર, માહતાબ
ઔર નૂરકા દાખિલ હોના.]

જોગિયા આસાવરી—ગઝલ.-ખુદીકી પરસ્તીશ જો ઘેરી-યહ તર્જ.

સિતમગર—તુઝે ઈશ્ક ઉસકા જો ઘેરે ન હોતા,
તો સર ઉસકા કદમો પ તેરે ન હોતા.—તુઝે.
તેરે રોકનેસે બચા વ્હો વગરનાં,
વ્હો જિન્દા મુકાબિલ તો મેરે ન હોતા.—તુઝે

મજકુર—તર્જ.

નૂરઆલમ—ઉસે ઇસ તરહ બેકરારી ન હોતી,
તો ચ્હા ઉસ પ બિલકુલ હમારી ન હોતી.—ઉસે.
જો ઔરોંકી ઉલફતમે નૂરઆલમ હોતી,
તો તુમકો પિયારે પિયારી ન હોતી.—ઉસે.

[તાકમેસે ચાંદકે એક બ એક છીંકનેકી આવાજકા આના.]

બ યે ત.

સિતમગર—હય કોઈ બેશક છુપા ઇસ તાક કે અંદર અય નૂર?
તુઝપ જો સદકે હુવા હય વ્હો ગવૈયા હય જરૂર.

[સિતમગરકા તાકકે નજદીક જાના, માહતાબકા રોકના.]

પીલુ—હુંમરી—ના લિખી સૈંયાં પતીયાં—યહ તર્જ.

માહતાબ—હય ઇસમે સિતમગર જાન હમારી,
જાન હમારી હય જાન હમારી.—હય.
કલેજેકે ટુકડેકો મત દેખ મેરે,
તુ બાત ઇતની લે અબ યહ માન હમારી.—હય.

આબિયાત.

સિતમગર—યહ કોન હય મુઝે દેખનેભી તો દો.
અબસ રોકતી કિસ લિયે ઇતની હો.

નૂરઆલમ—યહ વ્હો હય કે જિસકે હય ફૂલોંસે ગાલ,
યહ વ્હો હય કે જિસકી હય અબરૂ હિલાલ.

માહતાબ—યહ વ્હો હય કે મુખજિસાકા હય મિસલે ચાંદ.
ગલત યહ કહી, ચાંદ હય ઉસ્સે માંદ.

સિતમગર—જરા દેખુ મય નેક અફઆલકો,

માહતાબ—દિખાતી હું ખુદ મંય મેરે લાલકો.
નિકલ જલ્દી બાહિર મેરે માહલકા,

[તાક ખોલ ચાંદકા બાહિર આના.]

ચાંદ———લે આશા અય જાની તેરા દિલરૂબા.
સિતમગર—ક્યા ઇસકે હય અય નૂર ફૂલોંસે ગાલ?
ક્યા માહતાબ યેહ ચાંદ હય તેરા લાલ?
માહતાબ—(ખુદસે) હુવા શુક્ર હક્ક મેરા બચ્યા રેહા,
હું હયરાંન સાહિબ મંય બોલૂ સો ક્યા?
સિતમગર—જો આશક હય તૂ ઇસપે દિન ઔર રાત.
તો શાદી તેરી હોવેગી ઇસકે સાત.
માહતાબ—ન સાહિબ:—
સિતમગર—યેહ ના કહના લાઝિમ નહી.
માહતાબ—તો ફિર:—
સિતમગર—તેરા દિલબર યેહ હોગા યહીં.
માહતાબ—મેરા દિલરૂબા! યેહ મુવા બેહયા.
સિતમગર—તો ફિર ચાહતીથી કયું ઇસકા સદા?
ચાંદ——સદા ચાહીતીથી ક્યા અય નેક કારે,
કિયામત તલક થી યેહ મુઝપર નિસાર.
માહતાબ—ચુપ અય મૂજી બેહુદી મત કર તુ બાત.
સિતમગર—દે ચલ જલ્દી હાતમેં ઇસકે હાત.
માહતાબ—અગર યુંહી હય જુલ્મ તો લે યેહ હાત.
ચાંદ———અપન કમ્બખ્તી યુંહી હોગે સાત.

[ચાંદકા માહતાબસે હાત મિલાના
પુનમકા દાખિલ હોના.]

પુનમ———હય તૈયાર જલસા અય શાહે જહાં,
સિતમગર—ચલ અય નૂરઆલમ મેરી જાને જાં.

[પુનમકે હમરહ નૂરઆલમો સિતમગરકા જાના.]

માહતાબ—ઇલાહી જહાં જ્હો મેરી જાન હો,
નિઘાબાન તુ ઉસકા હરઆંન હો.

[સોંચમે ખડી રહના.]

પરજ—કાલિંગડા.—ધુંધી લંગડી બોખી બોરી—યેહ તર્જ.
ચાંદ——તેરે મેરે, સાંની જાંની જોડા થોડા હોગા કહીં,
માહતાબ—પડ મુવે, જા કુવે, છોડ મુઝે, ક્યા તુઝે, બોલું;
ભલા, બેહયા તુઝસા નહીં;

ચાંદ———દેખ મેરા મુખ્ખડા, ચાંદકા તુકડા, તાજા જવાં
ઐસા હુ કે સુર્ક નહી:
માહુતાબ—મંગલસી મૂરત, બંદરસી સૂરત, તેરે મુક મંય
ફુલી થુકૂં નહીં
ચાંદ———પ્યાર કર મુઝકો, મંય ફુલી તુઝકો, ઔરતકે
માનિન્દ કોસૂ નહીં;
માહુતાબ—ચલ ઓ લફંગે, જા ઓ બેઢંગે, બાતેં તેરી
મંય ઐસી સોસૂં નહીં.
ચાંદ———ક્યા મંય તુઝ પર ફિદા નહીં?
માહુતાબ—તેરેસા કોઈ ગધા નહીં.
ચાંદ———ગધા સહી પર સતા નહીં,
માહુતાબ—જાતા ક્યું બહુરે ખુદા નહીં?
ચાંદ———અય મેરી પ્યારી, એક દે બોસા, ફ્યરંગા ફિર જરા નહીં;
માહુતાબ—લે આ બોસા, ચક રહે મજા કોઈ તેરેસા ના સજા
નહીં.—તેરે.

[માહુતાબકા તમાચા માર કર જાના.]

બ ય ત .

ચાંદ———ઉઠાવે જો મઅશૂકોંકા ઐસા નાજ,
હય દુન્યાંમે આશક વોહી પાકબાજ.
તમાચા તો મુઝકો રહે મરગૂબ થા,
આહિસ્તા લગાતી મગર ખૂબ થા.

[ચાંદકા જાના.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જશન ગાહ.

[સિતમગર ઔર નૂરઆલમકા તખ્ત પર
બયઠે હુવે દિખલાઈ દેના, આહુલેકારકા
ખડે હોના.]

મુકફફરા ફિક્રે.

પુનમ——ગરમીકા મૌસમ ઇબ્તેદા, દિખલાવે અપના રંગ આ,
બાંધે સમાં ઓહો રફસકા, હરએક કહે તા મરહબા.

કાફી હોરી.—હોરીકી ભીનક મોરે—એહ તર્જ.

ગરમી—ક્યા ગરમીને રંગ હય એહ અપના નિકાલી,
બગીચેમે ફૂલ ફૂલ હંય ડાલી ડાલી.—ક્યા.
મુબારક સદા હો એહ મોસમ તુઝે રાજ,
જબ આવે એહ મોસમ હો આસૂદા હાલી.—બગીચેમે.
હો ગુલ હાય અશરત યુ કુબ્જેમે તેરે,
વ વાલી ચમનકા હય જેસાકે માલી.—બગીચેમે.

બયત.

પુનમ——મૌસમે ગરમી ગયા, મલહાર સાહિબ આઇયે.
ઇન્તેજારી સબકો હય, તશરીફ જલદી લાઇયે.

મલહાર.—મધુબનમે મોરલા બોલે—એહ તર્જ.

બિરખા—

રે ક્યા કારી બદરિયા આઇ, તોહે દેને મુબારકી આઇ—રે ક્યા.
બાદરવા બજાવે બાજે ધન ન ન ન ન.— રે ક્યા.
અબદ અબદ તોહે, લગન લગન એહ મુબારક હોવે,
સુ:ખી જ્યાદા તુ બન બન બન;
બાદરવાસે બિરખા સુ:ખકી, બરસે બરસે ઝન નન નન નન—રે ક્યા.

બયત.

પુનમ——મૌસમે બિરખા ગયા અબ તૂ સિયાલે જલ્દ આ,
બજમ સબ સરસબ્જ હો એસા હુનર આપનાં દિખા.

પીલુ.—રૂત આઇ બસંત—એહ તર્જ.

સિયાલા—રૂત સ્યાલેકી તુઝકો મુબારકબાદ,
જેસી હય શાદી અબ-એસા નિત હો તુ શાદ.—રૂત.
સદા હો બહાર ઓર હમેશાં ખિજાં તો,
તેરે : બાગે હસ્તીસે હો બરબાદ.—રૂત.

બયત.

પુનમ——આયા બધાવા દેનેકો મૌસમ બસંતકા,
આલમ તમામ દેખે અબ આલમ બસંતકા.

[નિકકા નાચતે નાચતે સબકે ઉપર ફૂલોંકા બધાવા કરના.]

જીલા.—શાહ સરફરાજ આજ—એહ તર્જ.

સબ—

હો મુબારક આપકો અબ આના શાહ બસંતકા,
ગાતે હંય મસ્ત લિયેહી સબ ગાના શાહ બસંતકા—હો.

કરકે બસંત સબ સિંગારે, આઈ હય હોનેકો નિસાર,
દિખલા રહા હય કયા બહાર, ઇતરાંના શાહ બસંતકા.—હો.
કરતી બધાવા આઈ હય, ત્હોફા મુબારક લાઈ હય,
શાદીકા દિન હય લીજિયે, નજરાંના શાહ બસંતકા.—હો.

[નાચતે નાચતે નેકકા સિતમગરપે ફુલોંકા બધાવા કરને જાના, નેકકા હાત દેખ કર સિતમગરકા આજાજુબ હોના]

બ ગ ત .

સિતમગર——યેહે હય કોન? અય લડકે ઇધર આ ઇધર!

[નેકકે હાથ પરકી નિશાન દેખના સિતમગરકા.]

અરે યેહેતો વ્હો પ્હેલે શાહકા પિસર!

માહતાબ——(ખુદસે) નિશાં હાતકા દેખા બચ્ચા મુવા.
કિયેં બંદ કયું નાચ, અરે કયા હુવા?

[સબકા નાચના દેવીકા ગાયબી અવાજ આના]

દેવી————રોજે વાઅદા આમાદા અસ્ત અય સિતમગર નાબકાર,

સિતમગર——કોનસી શબ આજ હય મુઝસે કરો તો આશકાર?

પુનમ———સાલકી પ્હીલી પુનમકી હય શબ અય નામદાર,

સિતમગર——હાં, મંય ભૂલા થા તુ ચલ કર દેતા હું પૂરા કરાર,

[સિતમગરકા નેકકો જમીન પર પછાડ તલવાર ચલાને ચાહના, નુરઆલમ ઔર માહતાબકા રોકના, આહલેમાહફિલકા મુતાહઇયુંર હોકર ટોકના, બાબે દુયમકા ખતમ હોનાં.]

બાબ તીસરા—પરદા પ્હેલા.

દિવાનખાના.

[પુનમકા નેકકો છપરખટપર સોલાને ચાહના માહતાબકા ઉસકો રોકના.]

મુ ખ ઝ મ સ .

માહતાબ——મુઝે ઇસ બાતમે મઆલુમ કુછ ઇસરાર હોતા હય
મેરે બચ્ચેકે જી પર યહાં કોઈ આજાર હોતા હય.

કયું ઈસકો ઔર જા રહનાં તુઝે દુશવાર હોતા હય?
મુષ્કિલ કયું ઈસકે લે જાનેમે તૂ એકાર હોતા હય.
ગવારા ઈસકા યહાં રહના નહીં જીનહાર હોતા હય.

પુનમ———કરે ફરમાન સાહિબ ઔર ઉસે નોકર અગર તોડે.
ન સંગે મુફલસીસે ચર્ખ કયું ફિર ઉસકા સર તોડે?
હંમેશાં રોઝ ઉસકી તો ખુદાએ બહરો બર તોડે.
કોઈ સર તોડે યાકે તોડ તન યા મેરા ઘર તોડે.
નહીં ફરમાન હાકિમકા તો યેહ પુનમ મગર તોડે

અબિયાત.

માહતાબ——જો યુંહી હય તો ઈસકે પાસ મંયભી સો રહુંગી બસ,
મુસીબત ઈસપ જો આએગી વોહી ખુદ મંય સહુંગી બસ.

પુનમ———તુમારી મરઝી યુંહી હય તો ઠયરો પર મંય જાતા હું,
વ લેકીન બંદ દરકો કરકે કુફલ ઉસમેં લાગાતા હું.
[પુનમકા જાના, માહતાબકા નેકકો છાતીસે લગાના.]

માહતાબ——ખુદાવંદ રહે કાયમ યેહ દોલત મેરે સીનેકી
જો આફત ઈસ પ આઈ તો નહીં હરગિઝ મંય જીનેકી.
મરે મય, લેકે બચ જાએ યેહ મેરી ગોદકા પાલા,
રહુંગી ગિર્દા ગિર્દ ઈસ માહકે અબ હોકે મંય હાલા.
[નેકકા ઈશારેસે માહતાબકો સોને કહના.]
મુઝે સોનેકો કહતા હય? યેહ મા હો તેરે પર કુરબાન,
નિગહબાની કરૂંગી તેરી મંય, તુ સો જા મેરી જાન,
[નેકકા ઈશારેસે કહના કે મંય પાસબાની કરૂંગા.]
ક્યા મેરી પાસબાંની તુમ કરોગે? તુમપે મંય વારી,
યેહ નન્હા સિન તુમારા ઔર તુમ્મે ઐસી હુશિયારી?
મંય ડરતી હું કે બરગશ્તા તુમારા બખ્ત હય બેટા,
મુસીબત આજકી તુમ પર બહોતહી સખ્ત હય બેટા.
[નેકકા ઈશારેસે ખુદાકા આસરા જિતાના.]
યેહી કહતે હોકે આસાન કર દેગા ખુદા? બેશક,
તુમારી મુસતેજાબ હો જાએગી પ્યારે દોઆ બેશક.
[માહતાબકા નેકકો જાનુ પર સોલાના, ઔર
ગલબએ ખ્વાબસે ઝોકે ખાનાં. સીતમગરકા
આહિસતા બુરકા પહેને હુવે દાખીલ હોના.]

સિતમગર—હય સનસાન ઘર સો ગએ હય તમામ,
એહી વક્ત હય મંય કરૂં અપના કામ.
[માહતાબકો દેખ કર
ક્યા! માહતાબકે મ્હેલ્લુમે નેકબખ્ત?
યહે બેદાર હોગી તો મુશ્કિલ હય સખ્ત.
જો જાગી તો કામ હોગા ઇસકા તમાંમ.
મુઝે વર્ન હય મહાજ઼ બચ્ચેસે કાંમ.
[સિતમગરકા નેકકો અહિસતાસે ઉઠાના,
માહતાબકા બેદાર હો કર શોર મચાના.]
માહતાબ—અરે ચોર, ચોર, આવો શિતાબ,
[સિતમગરકા માહતાબકો મારને ચાહાનાં,
અૌર ઉસકા ફરાર હો જાના.]
સિતમગર—બચી હાતસે મેરે ખાના ખરાબ.
લે જાવ્રં ઇસે સદકેકી જાએ પર,
હુવા હય મહલમે બહોત શોરો શર.
[સિતમગરકા નેકકો પલંગ પર ઉડા લે જાના.
માહતાબો પુનમકા ઘબરાએ હુવે દાખિલ હોના.]
માહતાબ—અરે ખૂન હોતા હય જલ્દી બચાવ,
પુનમ—કહાં હય, કિધર હય, હમે તો બતાવ?
માહતાબ—ઉસે જલદી પકડો વહાં હય વ્હો ચોર.
પુનમ—કિધર હય ઇધર, ક્યૂ મચાતી હો શોર?
માહતાબ—છપરખટપે સોયાથા બચ્ચા યહાં,
પુનમ—ગયા બચ્ચા પર હય છપરખટ કહાં?
માહતાબ—છપરખટભી ગાયબ હુવા આપસે,
પુનમ—હો યહે કાંમ ચોરોંકેભી બાપસે?
[નૂરઆલમકા ઘબરાતે હુવે શાના.]
નૂરઆલમ—અય પ્યારી બહન કહે, મુઝે કયા હુવા?
માહતાબ—કોઇ લડકા મેરા ચુરા લે ગયા.
પુનમ—હય તીસપર બડી યહે આજ્જુબકી બાત,
છપરખટભી બસ ઉડ ગયા ઉસકે સાત.
કિયા કામ કૈસા યહે ઇન્સાનને!
ચુરાયા વ્હો લડકેકો શયતાંનને.

માહુતાબ——વ્હો શયતાન હય શકલે ઈન્સાનમે.
રખ્ખા મંયને અપને ઉસે ધ્યાનમે.
મુઝે લેકે ચલ તૂ સિતમગરકે પાસ,
ઉસીકેહી કબ્જેમે હય મેરી આસ.
પુનમ————યેહે બેજા હય શક આપકા નેકનામ,
નહીં એસા શાહસે કભી હોગા કામ.
માહુતાબ——તુઝે ઈસ્સે કયા ? તુ મુઝે લેકે ચલ,
ગયા બચ્ચા ક્યા ? મેરી આઈ અજલ.
[પુનમકે હમરાહ માહુતાબકા જાના.]
નૂરઆલમ——યેહે કયા ભેદ હય અય ખુદાએ જહાં,
તેરે ફજલસે મુઝ પ કર તૂ અયા.
[છતકો હિલતા હુવા દેખકે]
કયું હિલતા હય છત, હય સબબ ઈસકા કયા!
જરા છુપકે દેખું મંયે યેહે માજરા.
[નૂરકા પોશીદા હો જાના, સિતમગરકા મઅ
છપરખટકે નીચે આના.]
સિતમગર——(ચાવી મેજ પર રખનાં) હુવા મેરે કાબૂમે
મેરા શિકાર
કરૂંગા મંય બારા બજે અપના કાર.
હય બારાકે બજનેમે તાખિર અભી,
કરૂં જાકે આરામ મંય એક ઘડી.
[સિતમગરકા જાના, નૂરકા બાહિર આના.]
નૂરઆલમ——ઈલાહી યેહે કૌન હોગા ખાના ખરાબ !
જો બચ્ચોં પ કરતા હય ઐસે અજાબ.
મગર મેજ પર ઈસને રખ્ખા સો કયા !
(ચાવી ઉઠા કર) કિલીદ હય કિલીદ, આહ ! શુક્રે ખુદા.
યેહે કુન્જી હય ઉસકેહી જિન્દાનકી,
બસ હય ખબર ઉસ બચ્ચેકે જાનકી,
છપરખટમે શાઇદ કે હય કોઈ કલ,
ઉડાતા હય જિસ્સે વ્હો મૂજી દગલ.
[નૂરઆલમકા છપરખટ પર બયઠના ઔર
છપરખટકા ઉડ જાના.]

બાબ તીસરા—પરદા દૂસરા.

મહલ

[દરિયાબાદ ઔર ખુશચ્હેરકા દાખિલ હોના.]

અબિયાત.

દરિયાબાદ——અય ખુશચ્હેર જલ્દીસે હો જા નિહાં,
અમીર આ રહે હંય અરે ખુદ યહાં.
મુલાકાત ફિર કરના માહતાબસે,
વ્હો મુજતર બહોત હય તેરે વાસતે,
[દોનોકા છુપ જાના સિતમગરકા માહતાબકે
સાત મઅ પુનમકે આના.]

પીલુ—ઠુમરી.—સાવરા મંય તો તુમી પરવારી—યહે તર્જ.

માહતાબ——દેદો લડકા અય સાહબ હમારા.—દેદો.
મુઝ બેવકા વ્હો બચ્ચા હય મ્આસૂમ
બેજા શક હય તુમારા.—દેદો.

મઝકુર તર્જ.

સિતમગર——કયા તેરે લડકેકો મંય ચુરાયા,—કયા.
બદ ગુમા મુઝસે કૈસી હુવી તૂ,
કયાંન તુઝે કયા યહે આયા.—કયા.

અબિયાત.

માહતાબ——ચુરાએ તો તુમને નહીં શાહ, મગર;
બતાદો વ્હો બચ્ચા હય મેરા કીધર?

શિતમગર——કયું દીવાંનોસી કરતી હય ગુફતગુ
અય માહતાબ કુચ્છ હોશમે તો આ તૂ.

ઝીન્ઝોટી—ઠુમરી.—મોરી રાધાને બન્સી ચુરાઈ—યહે તર્જ.

માહતાબ—

હોશ બાકી હો કૈસા હમારા, જબકે લખ્તે જિગરહી સિધારા.—હોશ.
દે દો સાહેબ કરકે કરમ તુમ, સતાવો ન મુઝકો ખુદારા.—જબકે.

બ ય ત.

સિતમગર——(ગુસ્સેમે) હો ખામોશ મત કહ જ્યાદા મુઝે,
વગરના સજા હોવેગી અબ તુઝે.

ઝિન્ઝોટી—ગજલ.—નોશીરવાંસે પડકે—યહ તર્જ.

માહતાબ—કુચ્છ રહમભી તુઝે અય સિતમગર હય યા નહીં ?
દિલમેં ખુદાકા ખૌફ બદ અખ્તર હય યા નહીં ?—કુચ્છ.
દેતા નહીં તુ દાદ તો એકસકી અર્જકા,
વ્હો સુનેવાલા ખાલિકે અકબર હય યા નહીં ?—કુચ્છ.
દો દિનકી સલતનતકે લિયે કર સિતમ પલીદ,
આખિરકો કબ્રમેંહી તેરા ઘર હય યા નહીં ?—કુચ્છ.

ખરજ કાલિંગડા—ઠુમરી.—તોહે ડાલું અજાબમેં—યહ તર્જ.

સિતમગર—કયું રી માને નહીં હય ઓ બેહયા,
તેરી બેશક અબ આ ગઈ હય કજા.—કયું રી.
હાકિમકો એસી સુનાતી હય બાતેં,
જીસે મારું તુઝકો તેરી હય યેહી સજા.—કયું રી.

[સિતમગરકા માહતાબકો જમીનપર પછાડ કર ખંજરસે મારને ચહાના. ઔર પુનમકા રોકના, માહતાબકા બેખુદ હોના.]

અ બિ યા ત .

પુનમ——અય શાહ અપના કમ કીજિયેગા ગજબ,
યહ દીવાનપનમેં હુવી બે અદબ.
અય માહતાબ! લો દેતી ભી નહીં જવાબ,
લો બીન મારે મર ગઈ હય ખાના ખરાબ.
કરો મહલમેં ચલકે આરામ તુમ,
યહ ગુસ્સા કર દીજિયે અપને ગુમ.

[સિતમગરકે હમરાહ પુનમકા જાનાં, દરિયાબાદો ખુશચહેરકા માહતાબકે નજદીક આના.]

ખુશચહેર——કયા મર ગઈ હય માહતાબ અય દરિયાબાદ !
દરિયાબાદ—અરે મક્ કી હય રહો આપ શાદ.
ખુશચહેર——લગા ચલનેકો સાંસભી ઇસકા કમ,
દરિયાબાદ—અજી જીતી હય, પર ચુરાઇ હય દમ.
ખુશચહેર——કરે યૂં ખુદા કે તેરી સચ હો બાત,
દરિયાબાદ—અગર જૂઠ હો તો કલમ કર દું હાત.

[માહતાબકા હોશમેં આના.]